BASAHIN SA TAGALOG →

NAPABARO IDI 17 OKTUBRE 2026

26 A PANID

Apo,

Itedmo Kadakami Daytoy a Bantay

UMUNA A TOMO · DAGITI RAMUT IDIAY LANCASTER COUNTY

Manipud Lancaster County PA agingga iti Malvar Street Baguio City Philippines

Engle · Robson · Leonard · Haines

Ken ken Mary Lou Engle · Pakasaritaan ti Pamilia Engle

Umuna a Tomo: Dagiti Ramut idiay Lancaster County

Switzerland · Pennsylvania · Kansas · Ontario · England · 1743–1950

Naimbag nga Isasangpetyo iti Pamilia Engle 3
Maysa a Libro a Pakalaglagipan 4
NO SADINO TI NAGGAPUANTAYO 5
Dagiti Swiss nga Engel iti Lancaster County 6
Ti River Brethren 7
Ti Kasuratan ti Daga ti Engle Grove, 1789 8
Nagpalaud idiay Kansas 9
Da Grant ken Mabel 10
Dagiti Robson 11
Dagiti Uliteg ken Ikit a Robson 12
Dagiti Haines 13
Dagiti Leonard 14
Ti Mangaskasaba a Napan Inalana 15
Da Ginny, Mary Lou, Paul ken Betsy 22
Ti Puon ti Pamilia 23
Dagiti Kadua a Libro 24
Dagiti Nagtaudan 25

Naimbag nga Isasangpetyo iti Pamilia Engle

Daytoy a bassit a libro ket mangisalaysay iti estoria ti maysa a pamilia: maysa nga ubing a lalaki a nagdakkel iti talon idiay Kansas nga agnagan iti Ken Engle, maysa nga estudiante a nars manipud Canonsburg nga agnagan iti Mary Lou Leonard, ken dagiti innem nga annak a pinadakkelda iti nagbaetan ti prairie ken dagiti isla ti Filipinas. Iti likudanda ket agtaktakder dagiti Engle, Robson, Leonard ken Haines, dagiti gagangay a tattao a nangayat iti Apo ken nangisurat kadagiti banag. Iti sanguananda ket dagiti appo ken dagiti appo iti tuod nga agin-innayon pay laeng kadagiti kapitulo.

Manipud 1951 agingga iti 1975, nagserbi da Ken ken Mary Lou iti Apo idiay Filipinas, ket ti trabaho nga inrugida ket agtultuloy ita babaen ti keepm.org. Dagitoy nga estoria ti nangrugian ti amin.

Maysa a Libro a Pakalaglagipan

Insalimetmet da Ken ken Mary Lou Engle ti amin. Dagiti diario nga insuratda iti dandani inaldaw manipud dekada 1940 agingga iti 2003. Sumagmamano a ribu a surat. Agarup tallopulo a ribu a retrato ken slides. Dagiti reel-to-reel a tape nga awan ti nangpatokar iti innem a pulo a tawen.

Agarup duapulo a tawen ti napalabas, pina-scan da Kevin ken Gordon ti kaaduan kadagitoy. Agarup sangapulo a tawen ti napalabas, intedan ni Kevin ken ni Gordon dagiti hard copy tapno mabasana, ket idi 2026 inrugi ni Gordon ti nangipatulod iti pamilia kadagiti ababa ken pudno nga estoria a naibatay iti nasarakanna. Ti archive-na ita ket addaan iti 4,669 a dokumento, manipud 1719 agingga iti 2004, ken nasurok a 8,000 a panid ti diario.

Simple ti pagannurotanna. Dagiti nadakamat a balikas ket kukua da Nanang ken Tatang, sao por sao, a nadakamat ti diario ken ti panid. Awan ti naparparbo. No adda kabagian a naiduma ti pananglagipna, mainayon ti panangkorehir.

> Para iti kastoy a tiempo.
>
> Ni Gordon, maipapan no apay nga insalimetmet dagiti nagannaktayo ti amin (Esther 4:14)

Kuna ni Gordon a dagiti diario "isublida kadatayo ti bukodtayo a biag, sangkapaset iti tunggal gundaway, ket ti kagudua kadagiti isublida ket banag nga isapatatayo koma nga ammotayo metten."

Daytoy a serye ti mangurnong kadagitoy nga estoria iti maysa a lugar, agraman ti naadal ti pamilia maipapan no sadino ti naggapuantayo. Agipatpatulod pay laeng ni Gordon iti estoria iti dandani inaldaw, ket tunggal maysa ket mairaman ditoy.

> Kalpasanna, dagiti agbuteng iti APO ket masansan nga agsasarita… ket naisurat ti maysa a libro a pakalaglagipan.
>
> Malachi 3:16

UMUNA A PASET

No Sadino ti Naggapuantayo

Switzerland ken Pennsylvania · Kansas · Ontario · England

NAPABARO IDI 12 OKTUBRE 2026

Da Karen ken Patrick idiay Romblon

Dagiti Swiss nga Engel iti Lancaster County

Ti estoria dagiti Engle idiay America ket mangrugi iti maysa a pamilia a Swiss a naglayag nga agturong idiay Pennsylvania idi dekada 1750. Nalawag ti kinuna ni Ken iti maysa a suratna idi 1952: *"Pennsylvania Dutch, ni lelong ken ni lelang… kunaen ti dadduma a Swiss ken kunaen met ti dadduma a German."* Kuna ti pakasaritaan ti pamilia a Swiss.

Ti kasayaatan ti pannakadokumentona kadagiti immuna a kapuonan iti linia dagiti Engle ket ni **Ulrich Engel**, a nayanak idi Hulio 1743. Immay a kaduana ti amana, nga agnagan met iti Ulrich, idi ubing nga agarup sangapulo ket maysa ti tawenna, nagtalon idiay Donegal Township, Lancaster County, ket inasawana ni **Magdalena Bicksler**. Malaglagip ti pamilia a isu ti kampeon nga umuli iti Maypole idiay Maytown. Nalag-an isuna isu a nangabak, ket pinunnona dagiti bulsana iti dapo nga igaw-isna iti imana tapno saan a gumalis.

Agtaktakder pay laeng ti lapidana idiay Reichs Church Cemetery iti asideg ti Marietta, a nakitikitan iti German:

> `Hier ruhen die Gebeine von ULRICH ENGEL … gestorben den 28sten September 1799 im 57ten Jahr seines Alters.`
>
> "Ditoy ti pagin-inanan dagiti tulang ni Ulrich Engel… natay idi maika-28 ti Septiembre 1799, iti maika-57 a tawen ti panagbiagna"

Manipud iti estoria ni Gordon a "Ulrich Engle, Born 1743" (20 Ago 2026) ken iti maysa a surat ni Ken idi 1952.

Ti River Brethren

Manipud iti isu met laeng a pamilia idiay Lancaster County ti naggapuan ni **Jacob "Yokeli" Engel**. Ti Yokeli ket ti nagan a pangayat iti Pennsylvania Dutch para iti Jacob. Kadagiti tawen iti aglawlaw ti American Revolution, nagbalin isuna a maysa kadagiti nangrugi ken nangidaulo iti River Brethren, ti simbaan a maam-ammo ita a **Brethren in Christ**. Ibilang ni Kevin ti bagina a walo a henerasion manipud ken ni Yokeli. Saan nga agtutunos dagiti rekord ti pamilia no ni Yokeli ket ading ni Ulrich wenno anakna. Ti pannakayanakna, agarup 1753, ket mangipakita a kabsatna.

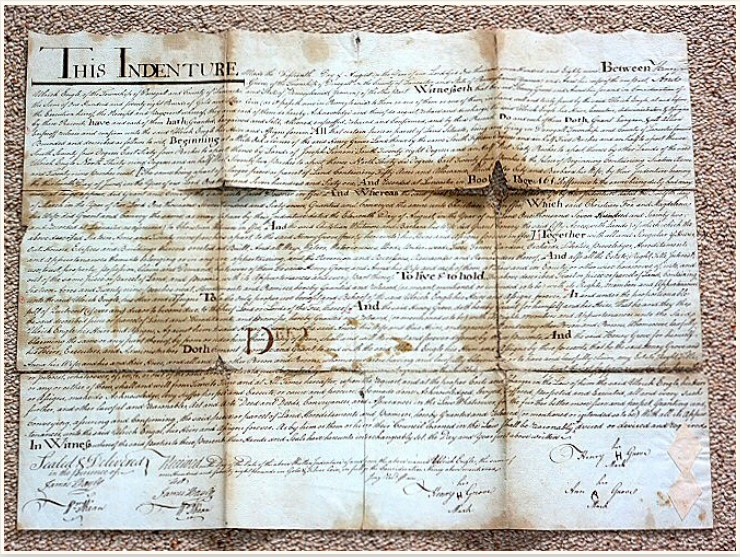
Dua a gameng manipud kadagidi a tawen ti nakadanon kadatayo. Idi 2009, nasarakan ni Kevin a mailaklako ti **kasuratan ti daga ti Engle Grove idi 1789**. Nailanad ditoy ti sangapulo ket innem nga akre idiay Donegal Township a nailako iti 178 a pound babaen da Henry ken Anna Grove (ni Anna ket kabsat a babai ni Ulrich) ken ni Ulrich Engle Jr., a napirmaan iti "markada." Dagiti ladawan ti kasuratan ket adda iti sumaruno a panid. Ket inted ni Lelang Mabel Engle ken ni Kevin ti maysa a German a **Martyrs Mirror** a naimaldit idi 1814, a nabedbedan iti kayo ken lalat ken agarup sangapulo ket lima a pound ti dagsenna.

Nakikuyog met iti pamilia nga immakar iti laud ti kosina ti Pennsylvania. Malagip ni Kevin a nagaramid ni Barbara Engle, ti lelang ni Tatang, iti cup cheese, ket "maangotmo dayta iti intero a balay iti adu nga aldaw." Innayon ti kasinsinna a ni Lynette a mabalin a daytoy ti makailawlawag no apay a narigatan dagiti amada a makaangot kadagiti banag idi nataengandan.

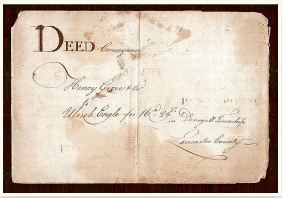
Manipud kadagiti papeles ken malaglagip ti pamilia ni Kevin, ken kadagiti email ti pamilia.

Ti Kasuratan ti Daga ti Engle Grove, 1789

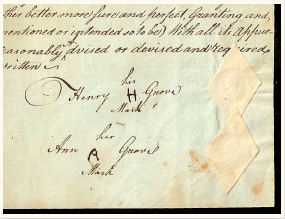
Daytoy ti mismo a kasuratan. Nasarakan ni Kevin iti eBay idi 2009 ket ginatangna iti limapulo a doliar. Napetsaan iti 15 Agosto 1789, inlanadna a ni Henry Grove, mannalon, ken ni Ann nga asawana, a dua a taga-Donegal Township, Lancaster County, inlakoda ken ni Ulrich Engle ti sangapulo ket innem nga akre ken duapulo ket siam a perch sadiay iti £178 a sinsilio a balitok ken pirak, ti daga "a kukuana ken tagikuaenna" ken dagiti agtawid kenkuana iti agnanayon. Ni Ann ket kabsat a babai ni Ulrich. Awan kadakuada ti makabael nga agsurat, isu a tunggal maysa ket nagpirma iti marka, maysa nga H ken maysa nga A, iti abay ti selio a papel, iti sango ti dua a saksi.

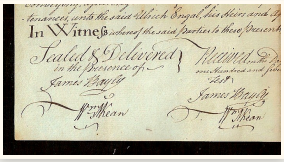
This Indenture: ti intero a kasuratan, nailukat.

Ti ruar, nakupin: "Deed Conveyance, Henry Grove & ux [ken asawana] to Ulrich Engle for 16 a. 29 p. in Donegall Township, Lancaster County."

Ni Henry Grove, ti markana nga H, ken ni Ann Grove, ti markana nga A, agraman dagiti selioda a papel.

"Sealed & Delivered in the Presence of" (Naselioan ken Naited iti Sango ti) dua a saksi, a nagpirma met iti resibo ti kuarta.

Koleksion ni Kevin Engle

Nagpalaud idiay Kansas

Idi agarup 1879 ken 1880, adu a pamilia ti Brethren in Christ ti pimmanaw iti Lancaster County nga agturong iti prairie ti Dickinson County, Kansas. Maysa kadakuada ti lelong ti ama ni Kevin. *"Kansas ti ayan ti kaaduan kadagiti kabagiak,"* insurat ni Kevin idi 2013.

Ti kalatakan nga anak ti Abilene, ni Dwight D. Eisenhower, ket nagdakkel iti pamilia ti River Brethren a naggapu met idiay Pennsylvania iti isu met laeng a panagakar. Awan ti ipakita dagiti rekordtayo a panagkabagian, no di ket ti isu met laeng a ramut ti simbaan ken ti isu met laeng a daga ti Kansas. Inlanad ni Mary Lou ti aldaw idi 1971 a nadedikar ti Eisenhower Museum, idi adda da Mamie ken dagiti Johnson iti ili.

Ti liniatayo ket aggapu kada **Harry Shelly Engle** ken **Barbara Martin Engle** agingga iti anakda a ni **Grant Ercil Engle**, a nayanak idi 21 Hulio 1899. Ti uliteg ni Grant a ni **Noah Martin** ti nangipatakder iti **Grace and Truth Gospel Chapel** idiay Abilene idi agarup 1918. Nagdayaw sadiay ti pamilia a kadua dagiti Plymouth Brethren iti siam a pulo a tawen, ket nagkasaba sadiay ni H. A. Ironside idi rugrugi ti dekada 1920. Ti kasar ni Ikit Eloise idi 1957 ti kaunaan a kasar a naangay iti kapilia. Ti naudi a gimong sadiay ket idi Marso 2010.

> Ti nangipatakder iti kapilia ket ti uliteg ni Lelong Engle, ni Noah Martin. Ti lalaki a naisalakan (ti umuna kadagiti Robson), ket ti ama ni Lelang Engle (ken ni Uliteg Orville), ni Robert A. Robson.
>
> Ni Kevin, 2010

Manipud kadagiti email ti pamilia (Kevin, 2010 ken 2013) ken iti diario ni Mary Lou idi 1971.

Da Grant ken Mabel

Idi Septiembre 1922, inasawa ni Grant Engle ni **Mabel Emma Robson**. Idi insuratna ti umuna a suratna a mangdawat iti date, "Mable" ti panangispelna iti naganna, kas iti panangispel ti bukodna a kabsat a babai iti naganna.

Nagtalonda iti pito a milia iti abagatan ti Abilene, ket pinadakkelda ti lima nga annak: **Ken** (1924), **Keith** (1929), **Eloise** (1935), **Elaine** (1938) ken **Jan**. Idi agangay, ni Keith ti nangtrabaho iti daga. Tunggal Nobiembre iti agarup uppat a pulo a tawen, napno ti talon kadagiti lallaki ken ubbing a lallaki para iti panaganup iti pheasant.

Malagip ni Ken ti maysa nga iskwela iti away nga addaan tallo nga estudiante iti walo a grado, dagiti manok ken baboy ti 4-H a nakapukawan iti kuarta, ken maysa nga urbon a Holstein a nasaysayaat ti nagbanagan. Insuro ti lelongna ti Biblia ket maminsan a dinamagna kenkuana no am-ammona ni Jesus.

Malagip ni Gordon dagiti dadakkel a tangan ni Lelong. *"Ita no mapasardengko laeng koma ni Lelong nga agsaludsod kaniak iti 'IS THAT FELT' bayat nga ipitpitna kaniak dagiti dadakkel a tanganna..."*

Idi 1980, binay-an da Grant ken Mabel ti balay ket immakarda iti Brown's Memorial Home idiay Abilene, a nangangayan ni Ken kadagiti serbisio iti adu a tawen. *"Ad-adda a naipateg ita ta addadan sadiay dagiti nagannakko,"* insuratna. Idi nagtawen ni Grant iti siam a pulo idi Hulio 1989, idiay Brown's ti pasken, ket nagsisinnublat a simmang-at ti pamilia iti kuartona.

Manipud iti tape ti testimonio ni Ken idi 1973, kadagiti suratna, ken iti estoria ni Gordon a "He Made Quite a Hit" (29 Sep 2026).

Dagiti Robson

Dagiti kabagian ni Lelang Mabel ket immay idiay Kansas manipud Ontario. Da **John Ross Robson** ken **Catharine Broadfoot Robson** ket addaan sangapulo nga annak; ni Albert, ti buridek, ti kakaisuna a nayanak idiay Kansas. Ti ina ni John, ni **Amy Graham Robson**, ket nakikuyog idi 1876 ket nagnaed iti agarup sangapulo a tawen iti asideg ti Abilene. Adda dakkel a ladawan ni Catharine nga indulin ni Ikit Eloise iti kuartona.

Ti anakda a ni **Robert Alexander Robson**, ti lelong dagiti nagannaktayo, ket inasawana ni **Cora Eva**. Ti amana, ni **Henry Eva**, ket beterano ti Civil War; isuna ken ti asawana a ni Hester ket naitanem idiay pagitaneman ti Abilene.

> Malagipko nga imbaga kaniak ti nanangko nga ayat unay ti amana ti agsala ket binaybay-anna dayta idi nagbabawi ken namati… Mamatiak a naisalakan isuna babaen ti mensahe ni H.A. Ironside.
>
> Ni Ikit Eloise, 2014

Nagbalin ni Robert a maysa kadagiti mangidadaulo a kakabsat idiay Grace and Truth Chapel. Mamati ni Kevin a ni Lelang Engle ken ni Ken ket "natawidda ti nadiosan a kababalinna."

Natay ni Cora idi 1935, bayat a masikog ni Mabel ken ni Eloise. Bassit a napamahiin ni Lelang Robson ket pagarupna a saan a rumbeng nga umasideg ti masikog iti agpatpatay, isu a saan nga imbaga ni Mabel kenkuana ti maipapan iti maladaga. *"Kayatko koma nga ad-adu ti sinaludsodko idi adda pay gundawayko,"* insurat ni Eloise.

Aggigimong pay laeng dagiti kasinsin a Robson idiay Abilene iti umuna a Domingo ti Agosto. Idi 2017, dua a kasinsin a Winslow ti immay a nakakilt iti tartan ti Gunn.

Manipud kadagiti email ti pamilia, pakairamanan ti email ni Ikit Eloise idi 2014.

Dagiti Uliteg ken Ikit a Robson

Dagiti annak da Robert ken Cora ket da **Mabel** (ti lelangtayo), **Roberta**, **Harry**, **Orville**, **Cleason** ken **Lela**. Natay ni Lela idi ubing pay laeng. Natay ni Cleason idi agtutubo pay. Kanayon a kuna ni Ken, *"Ni Uliteg Cleason ti kaay-ayok nga uliteg."*

Nakiasawa ni Roberta ken ni **Wendell Koons**. Ti inauna nga anakda, ni **Alvin Dean Koons**, ket nagbalin a chaplain ti U.S. Navy. Kasinsin ni Ken isuna iti umuna a grado, ket malagip ni Kevin a nangngegna nga indalan ni Ken ni Alvin iti Apo idi ubbingda pay. Agparang manen ni Alvin idiay Filipinas idi 1966, nga awitna ti maysa a plauta (Maikadua a Tomo).

Ni Uliteg Orville, ti buridek, ket nakiasawa ken ni **Ikit Lois**, a ti tinapayna, dagiti nasaldet a cinnamon roll ken fudge ket mapagsasaritaan pay laeng. Malagip ti maysa a kasinsin a ni Lois ket *"masansan nga uggasanna ti buokko iti lababo ket agtokarak iti pump organ."*

Ti balay iti talon dagiti Robson iti asideg ti Abilene, a nagdakkelan da Mabel ken dagiti kakabsatna ken nagnaedan ni Uliteg Orville iti adu a tawen, ket kukua manen ti pamilia. Salsalimetmetan met ti pamilia ti sertipiko ti graduation ni Mabel iti maikawalo a grado ken dua kadagiti diariona idi ubing.

Ni Kevin ti saan nga opisial a historiador ti pamilia Robson. Inrugina ti blog a RobsonHistory idi 2008.

Manipud kadagiti email ti pamilia ken iti blog ni Kevin a RobsonHistory.

Dagiti Haines

Dagiti kabagian ti ina ni Mary Lou ket naggapu idiay England. Ni **Ernest G. Haines**, "E. G.," ket nayanak idi agarup 1871, anak ti maysa nga aglaklako iti karne a nagbalin a bookkeeper ken ayatna unay dagiti numero. Inasawana ni **Alice Bush**. Addaanda kadagiti singin a babbai, da **Freda** ken **Mary**, ken maysa nga anak a babai a ninaganda iti **Avril**, ti sao a French para iti Abril, gapu ta nayanak idi Abril, iti maika-26, idi 1902.

Idi agarup 1908, bimmallasiw ti pamilia nga immay idiay America, immuna idiay Cincinnati sa idiay Canonsburg, Pennsylvania, iti asideg ti Pittsburgh. Natay ti bassit a ni Mary idi sangapulo ket innem ti tawenna. Napilay ni Alice gapu iti rayuma idi nataengan, ket ni E. G. ti nangitulak iti wheelchair-na nga agturong iti simbaan. Ayatna unay ti himno a "Rise, My Soul! Behold 'Tis Jesus."

Nagadal ni Freda idiay Moody ket nakiasawa ken ni **Rev. George Bates**. Ti anakda a ni Ruth Elaine ket "bassit a gayyem" ni Mary Lou.

Nabayag ti biag ni Lelong Haines tapno makitana dagiti appona iti tuod manipud Manila. Nakibasa ni Ken iti Kasuratan kenkuana iti lawas sakbay a natay, iti panagbaliw ti tawen a 1961, ket nagsao iti pumpon.

> `Agingga ita, tinulongannatayo ti Apo.`
>
> ti bersikulo nga imbingay ni Ken ken ni Lelong Haines (1 Samuel 7:12)

Manipud kadagiti surat ken email ti pamilia.

Dagiti Leonard

Ni **John Reihner Leonard** ket nayanak iti Aldaw ti Paskua 1899 idiay Washington, Pennsylvania, anak da Frank ken Harriet Leonard. Idi Septiembre 1926, inasawana ni Avril Haines idiay First Baptist Church iti Canonsburg. Nangiturong iti maysa a planta, naggatang ken naglako iti sanikua ken trak, ket iti nagbaetan ti 1937 ken 1944, nangala iti duapulo ket lima a reel a home movie. Inkabil ni Gordon dagitoy iti video. Kadagitoy, makita ni Mary Lou nga agdakdakkel manipud pito agingga iti agarup sangapulo ket uppat ti tawenna, nga agtoktokar iti trombone.

Idi Oktubre 1952, iti lawas a naglayag ni Mary Lou nga agturong idiay Manila, nangisurat ni John iti surat kenkuana nga awagan ni Gordon iti "The Hospital for Somnambulists." Nagnagna ni Avril bayat ti pannaturogna iti tengnga ti aldaw ket nasaliwad ti nasakit a pungupongna. Ni Betsy, a sangapulo ket tallo ti tawenna, ket simmandig iti ridaw ti silong ket naitublak agingga iti baba.

> Isu a makitayo, gapu ta siak ti Supt ti Ospital para kadagiti agnagna a maturog, kusinero & agpatpatulod, okupadoak.
>
> Ni John Leonard ken ni Mary Lou, Oktubre 1952

> Gatangak ni Nanang iti baro a makinilia a kas iti kukua ni Ginny ta kayatna ti agmakinilia iti surat & adu unay ti suratenna.
>
> isu met laeng a surat

Pudno nga adu ti suratenna. Nagsurat ni Avril iti tallopulo ket pito pay a tawen. Lima gasut duapulo ket maysa kadagiti suratna ti nakalasat, ad-adu ngem iti asinoman iti archive malaksid kada Ken ken Mary Lou.

Natay ni John Leonard idi 1 Agosto 1964, iti edad nga innem a pulo ket uppat. Nagbiag ni Avril agingga iti 1 Oktubre 1989 ket natay iti edad a walopulo ket pito.

Manipud iti surat ni John Leonard idi Oktubre 1952, iti estoria ni Gordon a "The Hospital for Somnambulists" (8 Sep 2026).

Ti Mangaskasaba a Napan Inalana

Canonsburg, Pennsylvania, ti lam-ek ti 1954. Maysa a simbaan nga awan ti mangaskasaba, ken maysa a chairman dagiti trustee a saan a makatalna.

Nakumbinsir metten ni John Leonard ti maysa a banko a mangipautang tapno mabayadan ti utang ti simbaan iti Association. Kalpasanna, immay ti dakdakkel a parikut. Intipona daytoy para iti anakna a babai ken manugangna idiay Manila, agraman amin dagiti question mark:

> Kalpasanna,masapul a makasaraktayo iti mangaskasaba?????? Isu nga okupado ni nanang,agaw-awag, agsursurat,agkarkararag,kdpy. ket tultulonganna ni Emil tapno kanayon nga adda agkasaba iti pulpito. Ket kalpasanna adda nangirekomenda kadakami iti daytoy a lalaki a ni Romig. Ngem ADAYO UNAY ISUNA IDIAY LAUD.kunada amin.
>
> Ni John Leonard kada Ken ken Mary Lou, Huebes 1 Abril 1954

Adayo unay idiay laud. Isu dayta ti Davenport, Iowa.

Adayo Unay Idiay Laud

Ti kaaduan a chairman dagiti trustee ket agsurat laeng iti maysa a surat. Nalabit dua. Sa aguray iti sungbat. Saan a kasta daytoy.

> Isu nga awan ti ibagak iti asinoman ket aglagtoak iti eroplano ket pumanawak iti rabii ti Sabado agtayab idiay Davenport Ia. mapanak iti simbaanna iti Domingo iti bigat ipanko isuna ken ti pamiliana a mangan iti pangaldaw,kaay-ayok unay isuna,inurnosko nga umay ditoy iti 4 nga aldaw,kdpy kdpy. Darasak,nagsakayak manen iti eroplano a pagawid,ta adda Negosiok iti Lunes iti Bigat.
>
> isu met laeng a surat

Pimmanaw iti rabii ti Sabado. Nagsubli iti rabii ti Domingo. Adda iti trabaho iti bigat ti Lunes. Ket awan ti pinangibagaanna no sadino ti napananna.

Ngem Ammomi ken ni Nanang a Saan a Kasta

Immay ti lalaki para iti uppat nga aldawna. Nagbotos ti simbaan a mangawag kenkuana. Ket kalpasanna, amin ket nangtengngel iti angesda.

> Isu a nagbotos ti Simbaan a mangawag kenkuana ket amin ket mabutbuteng a saanna nga awaten,ngem ammomi ken ni nanang a saan a kasta.
>
> isu met laeng a surat

Ammomi ken ni nanang a saan a kasta. Dua a lawas a nasaksakbay, nakaisurat metten ni Avril idiay Manila:

> Umayto ditoy dagiti Romig iti umuna nga aldaw ti bulan ket agkasaba iti Abril 4 iti umuna a gundaway. O anian a ragsak!
>
> Ni Avril Leonard, Domingo 14 Marso 1954

Ket iti sumaruno a linia: *"Loko-loko ni Tatang ket pudno a pagkatawaenna kami amin."*

Pito a Tawen

Isu nga immay dagiti Romig idiay Canonsburg, ket ti mangaskasaba manipud iti adayo a laud ket nagbalin a nasurok pay ngem mangaskasaba. Nakiganup ken ni John Leonard, saan laeng a maminsan, kuna dagiti surat; iti maysa a tawen, pimmanawda a dua iti alas dos iti bigat. Immay dagiti Romig iti pangrabii ti Thanksgiving. Nangipatulod ni Mrs. Romig iti blackberry pie, a nabara pay manipud iti hurno.

Pito a tawen a kasta. Kalpasanna, idi Disiembre 1961, binasa dagiti Romig ti panagresignda iti sango ti simbaan, kalpasan ti Pangrabii ti Apo. Kagudua nga oras kalpasanna, insurat ni Avril, nagkiring ti telepono: maysa a simbaan idiay Warren, Ohio, a mangdawdawat kenkuana nga umay ken agkandidato.

Ket nakaisagana ni John Leonard a mapan agganup.

> Adda ni Tatang iti panaganup ngem kasla saanna unay a kayat ti pumanaw iti malem ti Domingo; kinapudnona saan unay a nasayaat ti ganasmi iti pangaldaw iti dayta nga aldaw. Panagkunak no nakikuyog koma kenkuana ti mangaskasaba, nabaliwan koma ti riknana
>
> Ni Avril Leonard, Mierkoles 6 Disiembre 1961

Maysa Pay a Pasken

Dua a lawas kalpasanna, agplanplano ni Avril iti maysa pay a pasken sakbay a pumanaw dagiti Romig. Ti kasangay ni John Leonard ket iti Aldaw ti Paskua.

> Agaramidkami iti pasken ti kasangay para ken ni Tatang ken iti dua kadagiti Romig iti rabii ti Sab.
>
> Ni Avril Leonard, Mierkoles 20 Disiembre 1961

Ket kalpasanna, napanawdan.

Ita, umabanteta iti Sabado, umuna nga aldaw ti Agosto, 1964. Idiay Villa Park, Illinois, linukatan ni Ken Engle ti diariona iti dayta a bigat ket insuratna ti bersikulona para iti dayta nga aldaw:

> Dad Leonard. I Peter 2:25 Isu ti Naindaklan a Pastortayo. Anian a kasapulantayo ti pastor kadagitoy nga aldaw.
>
> Ni Ken, Sabado 1 Agosto 1964, iti ngato ti panid

Dua nga Awag iti Telepono

Iti dayta a rabii, nagkiring ti telepono idiay Villa Park. Ni Betsy. Ket, maysa nga oras kalpasanna, ni Betsy manen. Insurat ni Mary Lou:

> Napan ni Tatang idiay Langit ita nga aldaw. Simmardeng laeng ti panagangesna iti asideg ti tengnga ti rabii. Timmawag ni Betsy iti maminsan tapno ibagana kadakami a nakapsut isuna, ket maysa nga oras kalpasanna tapno ibagana a pimmusayen.
>
> Ni Mary Lou, Sabado 1 Agosto 1964

Tallo nga aldaw kalpasanna, iti malem ti Martes, immay ti pumpon. Insurat ni Mary Lou dagiti nangidaulo iti serbisio:

> Aldaw ti pumpon. Da Ken Romig, Don Main ken Ken ti nangaramid iti serbisio.
>
> Ni Mary Lou, Martes 4 Agosto 1964

Ket ni Ken, iti bukodna a diario, iti isu met laeng nga aldaw:

> Dad Leonard — Pumpon. Nagsao ni Pastor Roming iti Pumpon iti 230. Binasa ni Don Main ti Kasuratan. Siak ti nangaramid iti serbisio iti abay ti tanem. Binasak ti I Thes 4:15-18
>
> Ni Ken, Martes 4 Agosto 1964

Ti Lalaki a Mangitanem Kenkuana

Ni Pastor Romig, nagsubli idiay Canonsburg manipud iti sadinoman a nangiturongan kenkuana dagiti tawen. Saan nga ibaga dagiti surat no sadino ti naggapuanna.

Sangapulo a tawen ken uppat a bulan a nasaksakbay, maysa a negosiante ti nagtayab nga agturong idiay Iowa iti rabii ti Sabado, awan ti pinangibagaanna, nangngegna ti maysa a ganggannaet nga agkasaba, impanna isuna ken ti pamiliana a mangan, ket nagdardaras a nagawid para iti bigat ti Lunes.

Napan ket inalana ti lalaki a mangitanem kenkuana.

> `Ta kasla kayo idi kadagiti karnero a naiyaw-awan; ngem ita nagsublikayo iti Pastor ken Manangaywan dagiti kararuayo.`
>
> 1 Peter 2:25, ti bersikulo nga insurat ni Ken iti ngato ti panid ti diariona idi 1 Agosto 1964

No ania ti kaipapanan ti "ammomi ken ni nanang a saan a kasta," kuna ni Gordon, isu ti dadduma pay a paset ti estoria.

Manipud kadagiti surat da John ken Avril Leonard idiay Manila idi 14 Marso ken 1 Abril 1954 ken 6 ken 20 Disiembre 1961, kadagiti diario da Ken ken Mary Lou idi 1 ken 4 Agosto 1964, ken iti estoria ni Gordon a "The Preacher He Went to Fetch" (15 Okt 2026), nga insuratna para kada Ikit Betsy ken Uliteg Carl.

Da Ginny, Mary Lou, Paul ken Betsy

Uppat ti annak a pinadakkel da John ken Avril idiay Canonsburg. Ni **Mary Lou** (1930–2003), ti nanangtayo, ti maikadua.

Ni **Virginia** "**Ginny**" (1927–1988) ket nagadal a nars idiay New York. Nabalo iti honeymoon-na idi 1950, napan idiay Belgian Congo kas misionero a nars iti agarup sangapulo ket dua a tawen ket mamindua a naibakuit babaen ti British Army. Idi nagawid, isu ti nangidaulo iti student health center iti Moody Bible Institute ket nakiasawa ken ni Paul Moldenhauer.

Ni **Paul Ernest Leonard** (1933–2026) ket nakagun-od iti doctorate-na idiay Manchester iti sidong ni F. F. Bruce, nagserbi iti translation committee ti NIV, nangisuro iti Baro a Tulag idiay Trinity, ken nangsanay kadagiti counselor para iti crusade ni Billy Graham idiay New York. Kas Army chaplain ken colonel, naawagan para iti Gulf War idi 1991. Kuna ti diario ni Ken a "Mapan idiay Saudi Arabia." Kinorehir ni Ikit Betsy ni Gordon idi 2026: nagserbi ni Paul kadagiti nasugatan idiay Landstuhl, Germany. Nakiasawa ni Paul ken ni **Carol Schmidt** a taga-Kansas idi 1957, ket iti pitopulo a tawen dagiti diario, kanayon a "Paul & Carol" ti pannakaisuratda, a kasla nagan ti maysa a law firm.

Ni **Betsy Jane**, ti buridek, ket nakiasawa ken ni **Carl Armerding**, a nangisuro idiay Regent College iti Vancouver ken timmulong a nangipatarus iti Uk-ukom para iti New Living Translation.

Idi 1978, nagsisinnublat dagiti uppat nga annak a nangaywan iti inada, maysa a bulan ti tunggal maysa.

> `Ginny (Abril) Betsy (Mayo) Paul (Hunio), ML Hulio.`
>
> Diario ni Ken, 1978

Rumbeng koma nga adda maikalima a nagan iti listaan ti panagsisinnublat. Ni Carol, ti manugang a babai, ket siuulimek a nangala met kadagiti turnona.

Manipud iti diario ni Ken idi 1978 ken kadagiti estoria ni Gordon maipapan kadagiti Leonard, Ago–Sep 2026.

Ti Puon ti Pamilia

ENGLE · Ulrich Engel (1743–1799), asawana ni Magdalena Bicksler · Lancaster Co., PA
… Harry Shelly Engle (natay 1956), asawana ni Barbara Martin

ROBSON · John Ross Robson, asawana ni Catharine Broadfoot · Ontario → Kansas
Robert Alexander Robson, asawana ni Cora Eva

Grant Ercil Engle 1899–1992
nagkasar 1922

Mabel Emma Robson
natay agarup 1983

Ken · Keith (asawana ni Cleo Barten) · Eloise (asawana ni Kevin Dyer) · Elaine (asawana ni Charlie Corkill) · Jan (asawana ni Ken Horst)

HAINES · Ernest G. Haines (nayanak ~1871, England), asawana ni Alice Bush

LEONARD · Frank Leonard (1862–1952), asawana ni Harriet

John Reihner Leonard 1899–1964
nagkasar 1926

Avril Haines
1902–1989

Virginia (asawana ni Paul Moldenhauer) · Mary Lou · Paul (asawana ni Carol Schmidt) · Betsy (asawana ni Carl Armerding)

Kenneth Ercil Engle
9 Nob 1924 – 5 Nob 2009

Mary Louise Leonard
20 Hul 1930 – 12 Abr 2003

nagkasar idi 26 Abril 1953 · San Juan Gospel Hall, Manila

Becky · Karen · Kevin · Stan · Gordon · Doug

Dagiti Kadua a Libro

Walo a kadua a libro ti adda iti abay ti lima a tomo ti estoria.

Iti Ragsakna: Ti Biag ken Ministerio ni Ken Engle
Dagiti mismo a surat ni Tatang · 1951–1987 · ti biag ken ministeriona

Mangiwaragawag ken Cristo: Ti Estoria ni Rudy Ponce de Leon
San Juan, Rizal · 1951–1996

Grace Triumphant
ti estoria ti biag nga insurat ni Cyril H. Brooks · © 1985 Walterick Publishers

"Mary Lou, Mary Lou": Ti Estoria da Evelyn ken Fred Balanag
Baguio City · 1968–2010

Cheryl
Cheryl Lyn Engle · ti biagna, ti musikana, dagiti mismo a balikasna

Karen, Patrick, ken Romblon: “Panangawit iti Sirmata”
keepm.org · ti Emmaus app · Moments to Remember · Karen ken Patrick

Dagiti Estoria ti Pamilia ken dagiti Gagayyem
Gagayyem ti trabaho · estoria ti pamilia · reperensia ti pamilia

Dagiti Malaglagip ni Kevin
Kevin Engle · kadagiti mismo a balikasna · Stewards Foundation · Kadagiti Mismo a Balikas ni Tatang

> **Faithful Men: A Library of Christian Classics**, manipud iti PlymouthBrethren.org: dagiti mannurat a Brethren ken ti biag dagiti misionero, mabalin a biroken babaen ti autor, Kasuratan ken topiko. **Lukatan ti biblioteka ↗**

Dagiti Linaon ti intero a serye →

Amin a link iti serye, iti maymaysa a lugar →

Dagiti Nagtaudan

Dagiti estoria ni Gordon a nausar iti daytoy a tomo: Ulrich Engle, Born 1743 · The Hospital for Somnambulists · Ginny April, Betsy May, Paul June · Where the Wounded Came · The One He Never Had to Perform · He Made Quite a Hit · Aunt Eloise, dua nga estoria · The Preacher He Went to Fetch (dagiti surat da John ken Avril Leonard idi 14 Marso ken 1 Abril 1954 ken 6 ken 20 Disiembre 1961; dagiti diario da Ken ken Mary Lou idi 1 ken 4 Agosto 1964). Kasta met dagiti surat ti pamilia manipud 2008–2026 ken ti tape ti testimonio ni Ken idi 1973.

Pakasaritaan dagiti Engle iti internet: Engle History and Family Records of Dauphin and Lancaster Counties · Ulrich Engel and Anna Brechtbühl · Rev. Jacob Engle (1753–1833) iti FamilySearch · The Brethren in Christ.

Dagiti tanem iti Find a Grave: Ulrich Engel (1711–1757) · Anna Brechtbühl Engel (1715–1764) · Ulrich Engel (1743–1799) · Anna Engel Grove (1741–1805) · Elder Jacob “Yokeli” Engel (1753–1833) · Veronica “Fannie” Schock Engel (1750–1816).

Ti Sumaruno

Ti Maikadua a Tomo, *Ti Awag a Mapan iti Filipinas*, ti mangituloy iti estoria.

> Saluadam ida para ken Jesus agingga iti agnanayon.
>
> ti kararag iti likud ti KEE Philippine Missions

Edision ti 11 Oktubre 2026 · agingga iti "Prays for Us Daily" ni Gordon (10 Okt 2026), "ML + I," "Two Candles" ken "The Wedding," dagiti surat ni Ken iti Dagiti Tawen ti Gubat, 1943-45, dagiti surat ti 1950-51, "Mangiwaragawag ken Cristo" (ti estoria ni Rudy Ponce de Leon), "Mary Lou, Mary Lou," ti estoria ni Evelyn Balanag agraman dagiti retratona, "The Landlord and the Projectionist," ken listaan dagiti hyperlink